

בענין שידוכין II - שיעור 593

I. יסודי הענין

- (א) **להבחור העיקר** צריך לחפש נערה שנתחנכה ביראת שמים ותהיה מרוצה שבעלה יעסוק בתורה לאחר חתונתו (קריינא דאיגרתא ז' - י"ז)
- (ב) **אם מתחילים בשידוך** ורואים שאין מתקדם אין לעשות השתדלות שיצא לפועל כי מסתמא אין זה זיווג (ארחות רבינו רס"ז)
- (ג) **בחור שנפגש בשידוך הראשון** ועוד צעיר ואינו מבין אם הוא כדאי שיפגש עם אחרות תלוי בכמה דברים ואבאר
- (ד) **יותר טוב להשתדך עם משפחה שהם צנועים** וגומלי חסדים אף שיש ביניהם כמה עובדי עבודה זרה מלהשתדך עם משפחה שאינם צנועים וגומלי חסדים (ספר חסידים תתע"ו) וראיה מלבן אבי רחל ולאה
- (ה) **מי שנושא אשה כשירה לשם ממון** שאלמלא ממונה היה נושא אחרת אין בזה עון ואדרבא ראוי לעשות כן ולכן מי שליקח ת"ח לבתו וליתן ממון הרבה שילמד אין לך מצוה רבה מזה ובשכר זה מצליחים בעסקיהם (ספר דרך השידוך ז' קנ"ג מספר ערוך השלחן)
- (ו) **שלשה מעלות צריך להיות לבחור התמדה שכל הישר** (ויראת שמים) ומדות טובות ואין בא מדות טובות אלא למי שעובד על זה בלימוד המוסר הרבה והבחור היה רק שלום בית עם סטנדר שלו וגער על בחורים מבוגרים (דרך השידוך ז' קנ"ט בשם הסטייפלאר)
- (ז) **על מה דאיתא בסוטה (ז:)** ארבעים יום קודם יצירת הולד בת קול מכרזת בת פלוני לפלוני ביאר הקהלות יעקב שאין זו גזירה מן שמים שכך מוכרח להיות אלא הרי זה זכות קדימה ויש בחירה כמו כל מצוות אחרות (שם ז' ק"ס) ואבאר
- (ח) **אי אפשר למצוא שידוך עם כל המעלות** ותמיד יש איזה חסרון ואם כן מאי נפקא מינה אם תסבול מחסרון זה או תסבול מחסרון אחר (שם ז' קס"א בשם הסטייפלאר) ודוקא אם אין זה חסרון בעיקר האישות
- (ט) **בחור שהוא פחות למדן** אולם בעל מדות מצוינות וירא שמים יותר מאחרים הוא שיזכה להקים דורות מבורכים של בני תורה (פאר הדור חיי החזון איש) והוא עיקר השידוך (שם קס"ג) וכמו שכתוב את בתי נתתי לאיש הזה דקודם הכל צריך להיות איש (מהגרי"ז מבריסק)
- (י) **בת ישראל העוסקת בחינוך ילדות למצוות** ראויה לזיווג הגון אפילו לא שמרו ההורים על טהרת המשפחה (פאר הדור חיי החזון איש שם קס"ז) וכ"כ האג"מ (אה"ע ז' - י"ז וכ"ג)
- (יא) **שידוך במשפחה שיש ילדים חולים** ר"ל צריך לחקר בטבעית של המחלה ואבאר
- (יב) **אין קפידא לשדך את הצעיר לפני הגדול** (אגרות חזו"א א' - קס"ו) ומה שכתב הש"ך (י"ז רמ"ד - י"ג) הכוונה הוא שחיוב הקדמת הגדול מוטלת על האב אבל על האח הצעיר אין כל איסור ושום קפידא בדבר אם אחיו הגדול קשה בשידוכים (שם ק"ג בשם הקהלת יעקב)

II. פסקי רב משה בעניני שידוכים

- (א) **להוסיף בשטר התנאים** שאם יבואו לידי פירוד אחרי הנישואין או הבעל לא יעכב מליתן גט והאשה לא תסרב לקבלו מותר ודוקא כשתנאי כזה לא יגרום למחלוקת וריב ביניהם (אג"מ אה"ע ז' - ק"ז)
- (ב) **ליקח אשה שיש לה בת מדין יחוד** - עיין באג"מ (אה"ע ז' - ע"ב) דמותר דרוב הזמן אשתו עמו שלא שייך יחוד אף כשאירע לפעמים ביום שהולכת אשתו לזמן קצר

ובלילה תלך בתה עמה

ג) לבטל השידוך משום סבא זקן מנשק הכלה - עיין באג"מ (סה"ע ד - ס"ג) שצריך להודיע הכלה שהסבא טעה בדין וכשיראה שכן דעת האג"מ ודאי לא יעשה עוד כן והקנאים שרצו לבטל השידוך בשביל זה צריך לשאול מבעל הוראה בכל דיני תורה גם בתוכחה ובקנאות ולא להורות בעצמם

ד) שדכן למי שלא ישמרו איסור נדה - עיין באג"מ (סה"ע ד - פ"ז - ח) דמותר כיון שאינו כתרי עברי דנהרא ולא בשעת מעשה עבירה ואין בו איסור מסייע במומרים (ש"ך י"ד קנ"ח - ו) אבל ליכא לברך על הנישואין דאסור לברך על דבר אסור

ה) שדכן מארץ ישראל שבאה לכאן ועשה שידוך יקח השדכנות לפי תשלומי המקום שבו נעשה השידוך שהשדכנות ביוקר אבל אם עשה פעולתו בארץ ישראל על ידי טלפון לכאן יקח השדכנות בזול כמנהג א"י (אג"מ חו"מ 3 - ז"ז)

ו) כלה שבטלה השידוך אחר שעשו סעודת תנאים ושלחו הזמנות לחתונה והחתן תובע דמי בושתו ובשביל הבגדים שקנה להתחונה (חצי דמיהם) והוצאות לדמי סעודת התנאים ובשביל עוד הוצאות שהוציא על כלתו הורה האג"מ (סה"ע ד - פ"ה) שתתן הכלה אלף דולר בעד הקנס ומאתים וחמישים דולר בעד התביעות והטעם שדמי סעודת החתונה שמשלם אבי הכלה הוא נדוניא כיון שבעצם צריך החתן לעשות הסעודה ודמי החתונה לבינונים עולה לרובן היום (1962) כאלפים דולר והוי חצי נדוניא לקנס ומתביעותיו הפרטיות אולי לא הוציא כ"כ עליה ונכיתי מאה דולר מתביעותו ועל החתן ליתן שטר מחילה להנערה ולהוריה

ז) שדכן אחד התחיל והשני הגמיר למי משלם - עיין באג"מ (חו"מ ח - מ"ט) שתלויה בפרטי המעשה דאם לא שלחו אלא שמעצמו הלך שהחיוב רק לשלם מה שהנהו ולכן כיון שהוצרך להגומר והגומר היה כזה שלא הוצרך להתחיל הרי לא נהנה אבל כששלחו להיות שדכן הרי עשה שליחותו יש לחייבו אף הגומר לא הוצרך להתחיל וכ"ש אם הראשון היה יכול לגמור מ"מ ליתן הראשון רק עד חלקו והשני עד חלקו ואבאר

ח) באחד שרוצה לישא אשה ששמה כשם אמו - עיין באג"מ (סה"ע ח - ז) דקשה להשיב בזה דבר ברור כי כל מה שדברו האחרונים בזה הוא מסברת הלב בעלמא בלא מקור ובודאי אם יש קצת שינוי בין בשם היהודית ובין בשם האנגלית אין לחוש לכלום והעיקר הוא דמכיון שהחתן בעצמו והכלה בעצמה אין מקפיקין אינו כלום והקפידת האם אינו שייך לכאן כי החשש הוא לא להאם אלא להחתן והכלה וכיון שהם אינם מקפידין אין להאם מה להקפיד בזה וע"ע בשו"ת מנחת יצחק (ז - ק"ט)

ט) שלשה עיקרים הם דהאשה שמוצאת חן במראיה ובמשפחתה ושמועתה טובה שהיא שומרת דת יש לסמוך ולישא אותה בתקוה שהיא המזומנת לו מן השמים (אג"מ י"ד ח - י)

י) בת שהיא אינה נוהגת כבת ישראל - עיין באג"מ (חו"מ ד - מ"ז) שצריך להתנהג עמה תמיד באופן שתרגיש חבת ואהבת האם ולדבר עמה בנחת בלא תביעות וטענות עד שתהא לה אמון בך ואז תדעי מה מעיק לה ולא תראו אותך בכבי ובצער אלא בשמחה ואני מברך את בתך שהשי"ת ישלח לה זיווג נכון לפניה והעיקר שתבטחי בהשי"ת

יא) כל זמן שלא הוסכם בין שניהם לגמור השידוך ליכא שום איסור לאחרים להשתדך לה אבל אם כבר עשו קנין או כתיבת תנאים אסור לאחרים להשתדך משום איסור חרם ומשום איסור מהפך בחררה (אג"מ סה"ע ח - ז"ז)

III. הערות

א) בילדותו הכיר את חמיו ומנין ידע דמן הרגע הראשון ראה האיש זה בבית המדרש שנאתו

ב) חסד ואמת בגימטריא חתן וכלה

נדפס ל'סל'ו נשאות אבי אורי ל' אל'עזר ל'פסל ב"ר י'עקב ארזב' ע"ה אלא אורח' האשה רחל ב"ר גרשון חנוך הסניך הכהן ע"ה